

Do Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia

Propozycja zmiany kwestionariusza ankiety studenckiej oceny zajęć

Celem naszej propozycji jest zmniejszenie obciążenia studentów podczas wypełniania kwestionariusza ankiety, co powinno spowodować wzrost zwrotności ankiety. Przede wszystkim, nie prosimy o informacje, które możemy (i może powinniśmy) zdobyć w inny sposób. Nie zadajmy też pytań, na które odpowiedzi nie będziemy umieli zinterpretować i wykorzystać.

Przedstawiamy najpierw nasze uwagi o dotychczasowych stwierdzeniach a potem propozycję skróconego kwestionariusza.

1. Sylabus przedmiotu został udostępniony w USOS przed rozpoczęciem pierwszych zajęć.
Proponujemy to stwierdzenie usunąć.
Studenci wypełniają ankietę na końcu, po odbyciu zajęć. Prawie nikt z nich nie wie, czy sylabus był dostępny przed zajęciami czy nie. Poza tym, nie jest to kwestia uznania – był albo nie był dostępny, możemy to sprawdzić w USOSie przed rozpoczęciem semestru. I tak róbmy, nie pytajmy o to studentów.
2. Sylabus przedmiotu został przedstawiony na zajęciach.
Usuńmy to stwierdzenie.
Nie wydaje się, żeby omawianie sylabusu na zajęciach było wyznacznikiem dobrych, ciekawych, skutecznych(!) zajęć.
Nasza ogólna propaganda powinna uświadamiać studentom, że sylabusy istnieją, że są ważną częścią umowy między nimi a Uniwersytetem, że trzeba do nich zaglądać.
Omówienie sylabusu na pierwszych zajęciach sprawy nie ułatwi, bo student i tak musi do niego wrócić w chwili, kiedy ma jakieś wątpliwości. Sylabus obowiązuje niezależnie od tego, czy został przedstawiony czy nie.
3. Literatura przedmiotu niezbędna do realizacji zajęć była dostępna dla studentów.
Ważne.
4. Zajęcia umożliwiały osiągnięcie zawartych w sylabusie efektów kształcenia z zakresie wiedzy.
5. Zajęcia umożliwiały osiągnięcie zawartych w sylabusie efektów kształcenia z zakresie umiejętności.
6. Zajęcia umożliwiały osiągnięcie zawartych w sylabusie efektów kształcenia z zakresie kompetencji społecznych.
Punkty 4–6 stanowią największy kłopot.
Rzetelna odpowiedź na te pytania musi zabierać studentom bardzo dużo czasu.
Obawiamy się, że bardzo nieliczna grupa studentów wypowiada się tu odpowiedzialnie. Prawdopodobnie większość wypełnia te punkty kierując się ogólnym wrażeniem, czy się czegoś nauczyli, nie odnosząc się do konkretnych zapisów w sylabusie. Jaką użyteczną informację dadzą nam takie odpowiedzi?
Jeśli pytanie o efekty kształcenia musi pozostać, bo np. PolKA tego oczekuje, to niech to będzie jeden punkt. Co więcej, jeśli taki punkt ma pozostać, to w formularzu kwestionariusza, powinien przy nim pojawiać się link do sylabusu, który umożliwiłby studentowi sprawdzenie, o jakie efekty chodzi.
7. Widzę możliwość wykorzystania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdobytych na zajęciach.
Proponujemy usunąć.
Czy jeśli studenci nie widzą możliwości wykorzystania efektów, to zajęcia są nieprzydatne? Przecież na uniwersytecie na większości kierunków nie szkolimy studentów

do zawodu. Efekty kształcenia nie muszą się przekładać w sposób oczywisty na bardziej czy mniej pożądane kompetencje zawodowe, których w znacznej mierze i tak nikt nie umie przewidzieć.

W przypadku wiedzy podawanej sekwencyjnie, co jest naturalne np. dla matematyki i fizyki, w kolejnym kroku rozwijamy wiedzę na nieodzownej podstawie zdobytej w krokach poprzednich. Czy student musi (powinien) mieć od początku świadomość tej struktury, czy musi rozumieć, że coś przyda mu się na innych zajęciach? Najczęściej odkrywa przydatność poprzednich zajęć dopiero później, na tych następnych, bardziej zaawansowanych. Pytanie zasadnicze: co mamy zamiar robić, jeśli student nie widzi ...?

8. Zajęcia pogłębiły moją znajomość przedmiotu.
To jest uproszczona, bardziej przyjazna wersja stwierdzeń 4–6. Jeśli tamte zostają to 8. jest niepotrzebne (lub odwrotnie).
9. Zajęcia spełniły moje oczekiwania.
Proponujemy usunąć. To stwierdzenie jest wyjątkowo źle określone, bo jeden student oczekuje, że zdobędzie zaliczenie bez kłopotu, drugi spodziewa się poważnych trudności, trzeci – że dowie się wreszcie o ..., itd. Co nam z uśrednionych opinii o tak różnych spełnionych i niespełnionych oczekiwaniach?
10. Prowadzący był zawsze przygotowany do zajęć.
Ważne.
11. Prowadzący realizował zajęcia w sposób jasny i zrozumiały.
Ważne.
12. Prowadzący potrafił zainteresować studentów swoimi zajęciami.
Proponujemy połączenie z 14.
13. Prowadzący efektywnie wykorzystywał czas przeznaczony na zajęcia (bez uzasadnienia nie skracał zajęć, nie przedłużał ich, nie spóźniał się).
Proponujemy usunąć „bez uzasadnienia”. To daje furtkę, której otwierać nie powinniśmy – uzasadnienie można zawsze wymyślić. Jestem przekonany, że studenci potrafią wybaczyć rzeczywiście uzasadnione „uchybień” w tym zakresie.
14. Prowadzący stworzył atmosferę sprzyjającą zdobywaniu wiedzy (zachęcał do wyrażania własnych poglądów na omawiany temat, dyskusji, zgłaszania i wyjaśniania wątpliwości, chętnie odpowiadał na pytania itp.).
15. Prowadzący był dostępny dla studentów na konsultacjach.
OK.
16. Prowadzący traktował studentów z szacunkiem i życzliwością.
Proponujemy połączyć 14.
17. Prowadzący ocenił studentów zgodnie z kryteriami podanymi w sylabusie.
Studenci nalegają, aby znalazło się tu określenie „sprawiedliwie”. Dla nich sprawiedliwa ocena jest ważniejsza niż zgodność z kryteriami. Mogłoby być „Prowadzący ocenił studentów sprawiedliwie i zgodnie z kryteriami podanymi w sylabusie.”

Proponujemy dodać stwierdzenie „Program zajęć zawarty w sylabusie został w całości zrealizowany.”

Niestety, odnosi się ono do sylabusu, ale jest dla studentów dużo łatwiejsze, niż stwierdzenia o efektach. Jest też bardzo ważne, bo efekty kształcenia, szczególnie w zakresie wiedzy, ale także umiejętności raczej nie mogą być osiągnięte, jeśli nie zostanie wyczerpana lista przypisanych przedmiotowi zagadnień (Chyba, że są na niej zagadnienia niepotrzebne do osiągnięcia efektów. Wtedy program jest źle skonstruowany). Informacji o pełnej realizacji programu raczej nie można uzyskać w inny sposób. Można wprawdzie zapytać nauczyciela prowadzącego zajęcia. Czy będzie to jednak wiarygodna informacja?

Studenci najchętniej odpowiadają na pytania dotyczące nauczyciela i samego przebiegu zajęć, bo te sprawy wydają się im ważniejsze, a i udzielenie odpowiedzi jest łatwiejsze – to są rzeczy, które się wie, nie trzeba się namyślać. Te informacje są też dla nas najważniejsze, bo trudno je zdobyć inaczej niż od studentów. Umieśćmy te pytania/stwierdzenia na początku, żeby student odpowiedział na nie zanim się zmęczy/zniechęci. Pytania bardziej formalne niech będą później.

Proponujemy na początek ogólne stwierdzenie „To były bardzo fajne i pożyteczne zajęcia.” (Jak ktoś nie lubi słowa fajne, to można go zastąpić jakimś bardziej formalnym). Nawet, jeśli student nie wypełni dalszej części kwestionariusza, to mamy dość dobrą informację o zajęciach, szczególnie jeśli pozwolimy studentowi uzasadnić odpowiedź w komentarzu.

Podsumowanie – kwestionariusz mógłby wyglądać tak:

1. To były bardzo fajne i pożyteczne zajęcia.
2. Prowadzący był zawsze przygotowany do zajęć.
3. Prowadzący realizował zajęcia w sposób jasny i zrozumiały
4. Prowadzący stworzył atmosferę sprzyjającą zdobywaniu wiedzy (odnosił się do studentów życzliwie, potrafił zainteresować studentów przedmiotem zajęć, zachęcał do wyrażania własnych poglądów, do dyskusji, zgłaszania i wyjaśniania wątpliwości, chętnie odpowiadał na pytania itp.).
5. Prowadzący efektywnie wykorzystywał czas przeznaczony na zajęcia (nie skracał zajęć, nie przedłużał ich, nie spóźniał się).
6. Prowadzący był dostępny dla studentów na konsultacjach.
7. Prowadzący ocenił studentów sprawiedliwie i zgodnie z kryteriami podanymi w sylabusie.
8. Program zajęć zawarty w sylabusie został w całości zrealizowany.
9. Treść zajęć i sposób ich prowadzenia umożliwiły osiągnięcie zawartych w sylabusie efektów kształcenia.
10. Literatura przedmiotu niezbędna do realizacji zajęć była dostępna dla studentów.

Postulujemy, aby student miał możliwość wpisania komentarza przy każdym stwierdzeniu. Byłoby to znacznym ułatwieniem dla studenta, bo nie musiałby pamiętać, że na końcu wypełniania ma jeszcze wpisać komentarz na temat punktu x. (W naszym przekonaniu, może to być częstym powodem rezygnacji z wpisania pomyślanego wcześniej komentarza.) Miałoby to również tę zaletę, że mielibyśmy uzasadnienie skrajnych opinii odnoszących się do poszczególnych punktów.

Uważamy za konieczne umieszczenie w formularzu widocznego „guzika” łączącego z sylabusem ocenianych zajęć.

W imieniu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia,

Mirostław Bylicki
Koordynator ds. Jakości Kształcenia
Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej